

Marcin Kibitlewski

4 września 2024 r.

Poznań

Email: kibitlewski@crg.pl

Finansowanie projektów ochrony przyrody z funduszy UE

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Fundusze Europejskie – możliwości uzyskania wsparcia

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

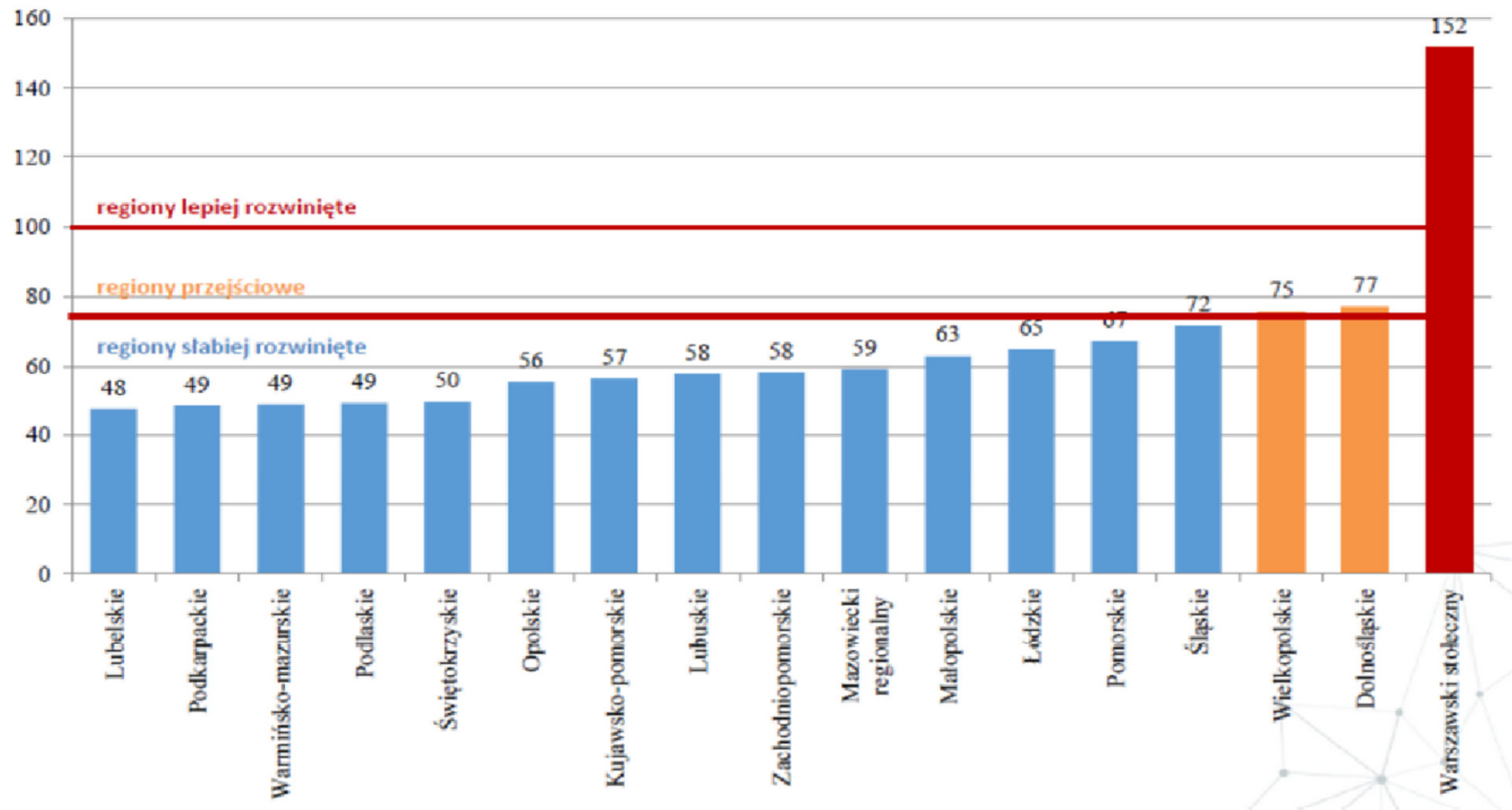

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Najistotniejsze akty prawne i dokumenty

- ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. (rozporządzenie ogólne)
- ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności
- ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)
- UMOWA PARTNERSTWA DLA REALIZACJI POLITYKI SPÓJNOŚCI 2021-2027 W POLSCE

Klasyfikacja NUTS 2016

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych

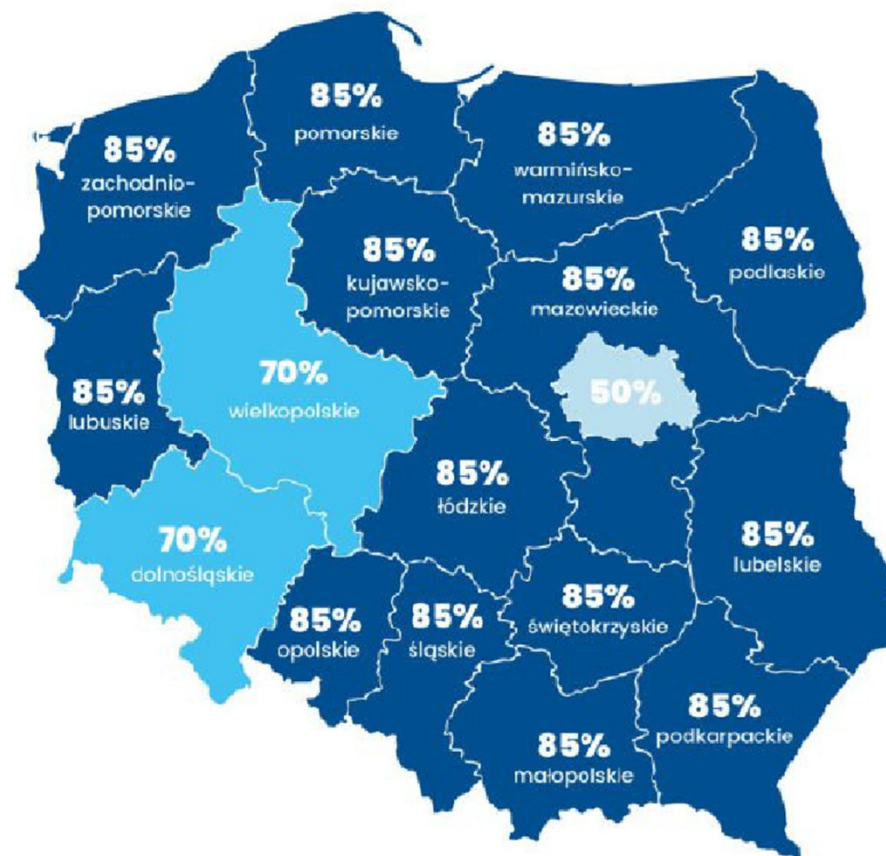
Kategorie regionów

Kategorie regionów

stabiej rozwinięte
PKB < 75% UE-27

w okresie przejściowym
75% < PKB < 100% UE-27

lepiej rozwinięte
PKB > 100% UE-27

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Główne kierunki zmian

- zrezygnowano z poprzednio stosowanego terminu „programy operacyjne”
- zrezygnowano z przepisów dotyczących dużych projektów i projektów generujących dochody
- rozszerzono zastosowanie kosztów uproszczonych w rozliczaniu projektów
- zasady kwalifikowalności wydatków – VAT jest kwalifikowalny dla projektów o wartości do 5 mln EUR bądź operacji, których koszt całkowity wynosi co najmniej 5 mln EUR, a VAT nie może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe;
- wzrósł limit finansowania krzyżowego (ang. cross-financing) z 10% do 15% unijnego finansowania

Cele polityki spójności

- cel 1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej
- cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa
- cel 3: Lepiej połączona Europa
- cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym
- cel 5: Europa bliższa obywatelom
- cel 6: Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)

Program FEniKS to największy pod względem finansowym oraz liczby obszarów wsparcia program krajowy w całej Unii Europejskiej.

Dzięki tym środkom z nowego funduszu będziemy mogli realizować ważne dla gospodarki i środowiska inwestycje.

Środki te będą wspierały m.in. wzrost efektywności energetycznej, redukcję gazów cieplarnianych oraz adaptację do zmian klimatycznych.

Realizacja nowych wyzwań i priorytetów przyczyni się więc do szybszego rozwoju nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki w Polsce.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Cały program skupiony jest na rozwoju sześciu obszarów tematycznych, tj.:

- adaptacja do zmian klimatu;
- rozwój odnawialnych źródeł energii;
- ochrona środowiska;
- rozwój ochrony zdrowia;
- rozwój transportu;
- kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego.

Wybrane cele programów, sektory i priorytety

Wśród celów programu są również:

- poprawa gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi.
- Interwencja skierowana jest również na wzmocnienie ochrony bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów oraz rozwój systemów monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)

<https://www.gov.pl/web/klimat/FEnIKS>

(na tej stronie jest opis całego programu)

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) jest następcą dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko realizowanych w perspektywach 2007-2013 oraz 2014-2020 (POIiŚ).

Jego głównym celem jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju.

Program FEnIKS został przyjęty przez KE 6 października 2022 r.

Jest on niezwykle istotnym narzędziem realizacji polityki energetycznej, klimatycznej i środowiskowej Polski.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Budżet programu (1)

Łączna kwota budżetu przeznaczona na inwestycje i przedsięwzięcia wynosi prawie 29,3 mld euro. W tym z Funduszy Unii Europejskiej na realizację całego programu przewidziano kwotę ok. 24,2 mld euro, z czego ok. 11,3 mld euro z FS i 12,9 mld euro z EFRR.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Budżet programu (2)

Podział środków UE dostępnych w ramach FEnIKS 2021-2027 pomiędzy poszczególne obszary wsparcia przedstawia się następująco:

- sektor energia: 6 079 mln EUR
- **sektor środowisko: 3 667 mln EUR**
- sektor transport: 12 911 mln EUR
- sektor zdrowie: 650 mln EUR
- sektor kultura 600 mln EUR
- pomoc techniczna: 282 mln EUR

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

W ramach programu realizowanych jest VIII priorytetów

Program zakłada realizację ośmiu priorytetów, w ramach których realizowane będą poszczególne, wynikające z rozporządzenia, cele szczegółowe:

Priorytet I: Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności

Priorytet II: Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR

Priorytet III: Transport miejski

Priorytet IV: Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności

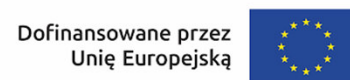
Priorytet V: Wsparcie sektora transportu z EFRR

Priorytet VI: Zdrowie

Priorytet VII: Kultura

Priorytet VIII: Pomoc techniczna

Minister Klimatu i Środowiska jako Instytucja Pośrednicząca będzie odpowiedzialny za realizację dwóch priorytetów (Priorytet I i Priorytet II) o łącznej wartości 9,75 mld euro (tj. ok 46 mld zł). Kwota ta stanowi aż 40% całej alokacji UE w programie.

Kto może być beneficjentem (1)

W ramach I i II Priorytetu FEnIKS o wsparcie finansowe mogą wnioskować:

- przedsiębiorcy (MŚP, duże przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwa energetyczne - prowadzące działalność przesyłu, dystrybucji energii elektrycznej lub gazu (OSP, OSD),
- administracja publiczna (państwowa, rządowa, samorządowa),
- instytucje wdrażające instrument finansowy,
- państwowe jednostki budżetowe,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz działające w ich imieniu jednostki organizacyjne,
- przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kto może być beneficjentem? (2)

- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- regionalne dyrekcje ochrony środowiska,
- Straż Pożarna i służby ratownicze,
- PGL Lasy Państwowe,
- parki narodowe,
- PGW Wody Polskie,
- urzędy morskie,
- jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe,
- uczelnie wyższe, szkoły i inne placówki systemu oświaty,
- banki żywności,
- organizacje pozarządowe,
- spółdzielnie mieszkaniowe.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

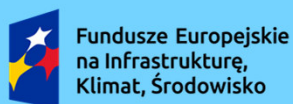
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FENX.01.05

Ochrona przyrody i rozwój zielonej infrastruktury

FENX.01.05.4 Rozwój zdolności i usprawnianie zarządzania obszarami chronionymi. Bazy edukacyjne w parkach narodowych

Termin naborów wniosków:
od 02.10.2023 r. do 31.12.2024 r.
w trybie niekonkurencyjnym

Wnioski o dofinansowanie należy składać: jedynie w formie elektronicznej, przy użyciu aplikacji WOD2021 dostępnej pod adresem:
wod.cst2021.gov.pl

Szczegóły:
<https://www.gov.pl/web/nfosigw/fenx0105-iw01-00223>

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FENX.01.05.4

Bazy edukacyjne w parkach narodowych

Kwota środków przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach naboru:

200 000 000,00 PLN

Maksymalny udział dofinansowania w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu w ramach naboru:

- Poziom współfinansowania projektu ze środków Funduszu Spójności wynosi **maksymalnie 85% wartości wydatków kwalifikowalnych projektu.**
- Maksymalny poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + współfinansowanie ze środków krajowych przyznane beneficjentowi przez właściwą instytucję) wynosi do **100%.**

Przedmiot naboru:

- Wsparciem będą objęte projekty przyczyniające się do poprawy zdolności parków narodowych do sprawnego zarządzania obszarami chronionymi w zakresie infrastruktury bezpośrednio służącej edukacji: budowy, rozbudowy lub modernizacji bazy edukacyjnej parków narodowych w celu prowadzenia działalności dydaktycznej.
- Realizacja projektu **może rozpocząć się** przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie. Realizacja projektu nie może zostać zakończona przed dniem złożenia wniosku.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FENX.01.05.2

kto może się ubiegać o dofinansowanie:

Dofinansowanie mogą otrzymać parki narodowe, których projekty zostały zidentyfikowane przez Instytucję Zarządzającą jako uprawnione do niekonkurencyjnego sposobu wyboru projektów w ramach niniejszego naboru.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

DANE DO KONTAKTU

Narodowy Funduszy Ochrony Środowiska i
Gospodarki Wodnej

ul. Konstruktorska 3A

02-673 Warszawa

Elektroniczna skrzynka podawcza:
/rm5eox834i/SkrytkaESP

E-mail: bazyedukacyjne-fenx@nfosigw.gov.pl

Tel. 22 45 90 800

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

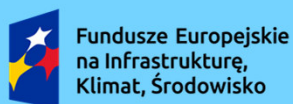
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FENX.01.05

Ochrona przyrody i rozwój zielonej infrastruktury

FENX.01.05.2 Opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych

Termin naborów wniosków:
od 29.03.2024 r. do 28.06.2024 r.
(zakończony)

w trybie niekonkurencyjnym

Wnioski o dofinansowanie należy składać:
jedynie w formie elektronicznej, przy użyciu
aplikacji WOD2021 dostępnej pod adresem:
wod.cst2021.gov.pl

Szczegóły:

<https://www.gov.pl/web/nfosigw/fenx0105-iw01-00524>

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FENX.01.05.2

Opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych

Kwota środków przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach naboru:

160 000 000,00 PLN

Maksymalny udział dofinansowania w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu w ramach naboru:

Poziom współfinansowania projektu ze środków Funduszu Spójności wynosi **maksymalnie 85%** wartości wydatków kwalifikowalnych projektu.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FENX.01.05.2

Przedmiot naboru:

Dofinansowanie może zostać przyznane projektom dotyczącym opracowania dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych. Wsparciem objęte będą projekty polegające na przygotowaniu lub aktualizacji dokumentów planistycznych parków narodowych, obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody (jeśli pokrywają się częściowo lub całkowicie z obszarem Natura 2000 i istnieje konieczność ustanowienia dla nich odrębnej dokumentacji) wraz z wymaganymi działaniami towarzyszącymi (m.in. monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych, uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

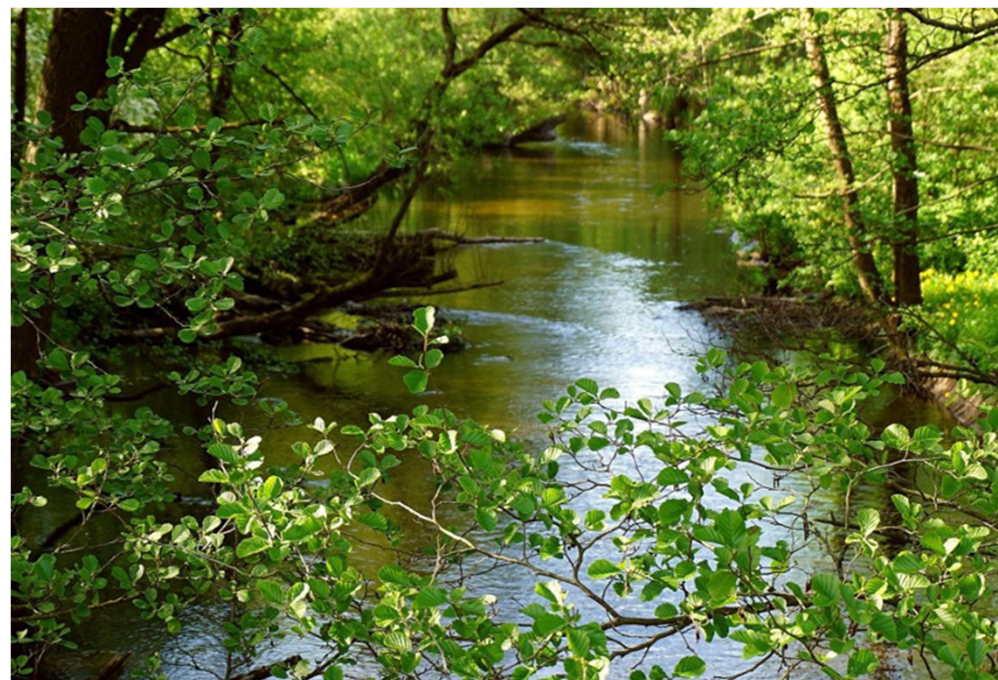
Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FENX.01.05.2

kto może się ubiegać o dofinansowanie:

Do naboru mogą przystąpić następujące podmioty:

- 1 - Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- 2 - parki narodowe,
- 3 - urzędy morskie.

DANE DO KONTAKTU

Narodowy Funduszy Ochrony Środowiska i
Gospodarki Wodnej

ul. Konstruktorska 3A

02-673 Warszawa

Elektroniczna skrzynka podawcza:
/rm5eox834i/SkrytkaESP

E-mail: ochrona.czynna-fenx@nfosigw.gov.pl

Tel. 22 45 90 800

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (FEWP)

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

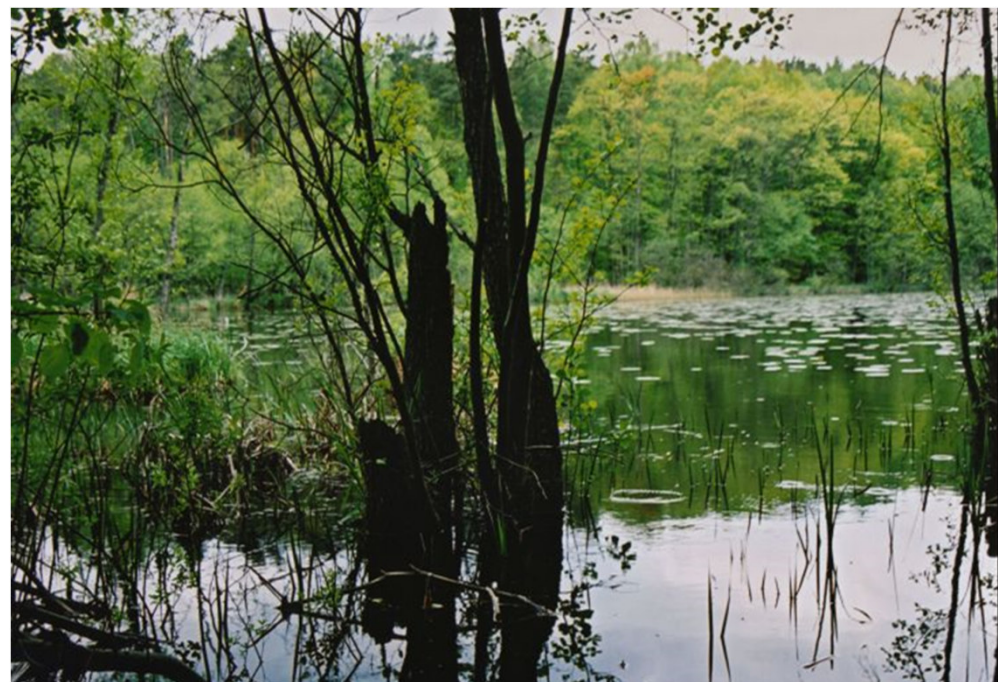
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FEWP.02.10

Ochrona i zachowanie przyrody wraz z
rozwojem zielonej infrastruktury oraz
ograniczeniem zanieczyszczeń

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy projektów (1):

TYP I: Poprawa efektywności zarządzania zasobami przyrody, w tym także podlegającymi prawnej ochronie poprzez:

- **opracowanie, aktualizację i wdrażanie dokumentów strategicznych, planistycznych dla obszarów chronionych w ramach ograniczonego zakresu [W zakresie wdrażania zapisów dokumentów strategicznych i planistycznych wsparcie obejmie parki krajobrazowe i rezerwaty przyrody w części nie pokrywającej się z obszarami Natura 2000, zaś w przypadku, gdy obszar Natura 2000 pokrywa się z parkiem krajobrazowym lub rezerwatem przyrody muszą wystąpić wskazane warunki: brak planowanej/realizowanej interwencji z FEnIKS;**
- projekty będą ograniczone terytorialnie do jednego województwa i realizowane tylko za zgodą organu nadzorującego dany obszar chroniony.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy projektów (2):

- ochronę i przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i ekosystemów oraz populacji zagrożonych gatunków na podlegających ochronie obszarach cennych przyrodniczo oraz poza nimi poprzez:
 - wzmacnianie warunków funkcjonowania rodzimej fauny i flory w wyniku m.in. **utworzenia centrów ochrony i rozwoju bioróżnorodności** (np. banki genowe, (eko)parki, ogrody botaniczne), ochrony populacji owadów zapylających, wdrażania zintegrowanych sieci siedlisk dla zapewnienia ich spójności ekologicznej, monitorowania i kontroli rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych oraz opracowania skutecznych i niegroźnych dla środowiska metod ich zwalczania),
 - **przywracanie naturalnych reżimów hydrologicznych**, tj. obszarów podmokłych, torfowisk, bagien, oczek i zadrzewień śródpolnych, jako uzupełnienie w stosunku do działań podejmowanych na rzecz retencjonowania w ramach rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury,
 - projekty ograniczające negatywny wpływ człowieka na środowisko przyrodnicze (m.in. **działania kanalizujące ruch turystyczny**), w tym inwestycje w zmianę funkcji terenów zdegradowanych środowiskowo przede wszystkim na cele przyrodnicze (m.in. zalesianie, ochrona różnorodności biologicznej,) oraz społeczne (m.in. działalność społeczna, rekreacja i kultura).

Typy projektów (3):

Informacje dodatkowe do 1 Typu projektu:

- Na obszarach chronionych możliwość wsparcia infrastruktury turystycznej **jest ograniczona** jedynie do inwestycji, których głównym celem będzie ochrona środowiska naturalnego poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób odwiedzających.
- **Koszty parkingów oraz dróg dojazdowych nie będą kwalifikowane**, chyba że potrzeba ich budowy wynika z zapisów planu ochrony dla danego obszaru lub konieczności ograniczenia presji ze strony ruchu turystycznego na ten obszar i uzyskano potwierdzenie organu sprawującego nadzór nad obszarem. Ww. wydatki mogą stanowić **jedynie element projektu i stanowić nie więcej niż 20%** wartości wydatków kwalifikowalnych projektu.
- Na wsparcie zadań infrastrukturalnych **niezwiązanych bezpośrednio** z ochroną siedlisk i gatunków chronionych, takich jak ośrodki, centra ochrony bioróżnorodności, banki genowe oraz infrastruktura związana z kanalizowaniem ruchu turystycznego może zostać przeznaczona **maksymalnie 30%** kosztów kwalifikowalnych projektu.

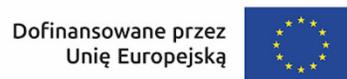
Typy projektów (4):

TYP II. Projekty służące wzrostowi efektywności działalności informacyjno – edukacyjnej w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej dotyczące m.in.:

- warsztatów, szkoleń i zajęć praktycznych, ścieżek edukacyjnych, wydarzeń edukacyjnych i konkursów, w tym rozwoju miejsc edukacji ekologicznej w wyniku ich sukcesywnej budowy, przebudowy i doposażenia, działalności informacyjno-edukacyjnej oraz uzupełniająco wsparcie realizacji wojewódzkich programów ochrony powietrza oraz uchwał antysmogowych.

Informacje dodatkowe do 2 Typu projektu:

- Działania informacyjno-promocyjne powinny być prowadzone zwłaszcza w odniesieniu do roli i potrzeb ochrony różnorodności biologicznej, zasobów naturalnych i funkcji ekosystemów, a także zrównoważonego korzystania ze środowiska oraz adaptacji do zmian klimatu.
- Na wsparcie zadań infrastrukturalnych niezwiązanych bezpośrednio z ochroną siedlisk i gatunków chronionych, może zostać przeznaczony **maksymalnie 30%** kosztów kwalifikowalnych projektu.

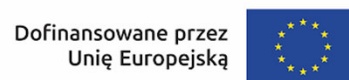

Typy projektów (5):

TYP III. Kompleksowe projekty na rzecz remediacji (w tym dekontaminacji) i rekultywacji terenów zanieczyszczonych, a także rekultywacji terenów zdegradowanych, (w tym nielegalnych składowisk odpadów), których efektem będzie przekształcenie funkcjonalności tych terenów przede wszystkim na cele przyrodnicze (m.in. zalesianie, ochrona bioróżnorodności) oraz społeczne.

Informacje dodatkowe do 3 Typu projektu:

W przypadku poziomego skażenia uniemożliwiającego taki sposób zagospodarowania, dopuszcza się możliwość przeznaczenia terenów na działalność gospodarczą wnoszącą istotny wkład w realizację co najmniej jednego celu środowiskowego w rozumieniu Rozporządzenia w sprawie Taksonomii.

Typy projektów (6):

TYP IV. Usuwanie azbestu z budynków publicznych i prywatnych.

Informacje dodatkowe do 4 Typu projektu:

- wszelkie inwestycje związane z usuwaniem azbestu muszą być realizowane zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.
- w ramach realizowanego projektu możliwe jest uwzględnienie wydatków odtworzeniowych, związanych ze zwiększeniem efektywności energetycznej budynku, przy czym nie mogą one stanowić więcej niż 30% kosztów kwalifikowalnych projektu.

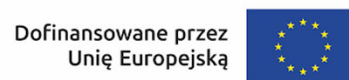
Typy projektów (7):

Informacje dodatkowe dla wszystkich typów projektów:

- Podejmowane działania powinny koncentrować się na ochronie i odbudowie bioróżnorodności i ekosystemów zgodnie z założeniami koncepcji projektowania uniwersalnego celem kształtowania optymalnej funkcjonalności i dostępności inwestycji dla wszystkich ich użytkowników.
- Podejmowane działania powinny być zgodne z dyrektywami „ptasią”, siedliskową i ramową dyrektywą wodną, a także Unijną strategią na rzecz bioróżnorodności z perspektywą do 2030 r.
- Wspierane projekty wymagają realizacji zgodnie z zasadą „nie czyni znaczących szkód” (Do No Significant Harm), w tym nie mogą oddziaływać negatywnie na żaden z sześciu celów środowiskowych oraz wnoszą istotny wkład w realizację co najmniej jednego z celów środowiskowych wymienionych w art. 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852.”
- Preferowane będą projekty zakładające partnerską współpracę i wymianę dobrych praktyk (w tym realizowane międzysektorowo) w zakresie ochrony środowiska.

Warunki wsparcia

- Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie: **70%**
- Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + współfinansowanie ze środków krajowych przyznane beneficjentowi przez właściwą instytucję): **70%**
- Uproszczone metody rozliczania: **do 7% stawka ryczałtowa** na koszty pośrednie
- Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych w projekcie: **250 000,00 PLN**
- Sposób wyboru projektów: **konkurencyjny**
- Typ beneficjenta – szczegółowy: **Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki rządowe i samorządowe ochrony środowiska, Jednostki Samorządu Terytorialnego, Lasy Państwowe, parki narodowe i krajobrazowe, Organizacje badawcze, Organizacje pozarządowe.**

Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 (FELB)

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FELB.02.10

Działanie 2.10 Ochrona przyrody

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- Typ I: Wdrażanie zapisów zatwierdzonych dokumentów strategicznych i planistycznych z zakresu ochrony przyrody - wsparcie parków krajobrazowych, rezerwatów i obszarów Natura 2000, komplementarnie do wsparcia na poziomie krajowym.
- Typ II: Opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych - parki krajobrazowe (również te pokrywające się z obszarami Natura 2000) i rezerwaty (nie pokrywające się z obszarami Natura 2000).
- Typ III: Projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach chronionego krajobrazu oraz obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki.
- Typ IV: Rekultywacja, w tym remediacja, terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą - projekty jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na terenach nie należących do Skarbu Państwa.
- Typ V: Projekty z zakresu usuwania azbestu z budynków publicznych i prywatnych.
- Typ VI: Działania informacyjno - edukacyjne w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej.

Wnioskodawcy:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST) i ich związki, stowarzyszenia i porozumienia,
- spółki komunalne,
- organizacje pozarządowe,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- państwowe jednostki budżetowe realizujące zadania z zakresu monitoringu środowiska,
- uczelnie/szkoły wyższe oraz ich spółki celowe,
- jednostki naukowe,
- jednostki badawczo-rozwojowe,
- przedsiębiorstwa (MŚP),
- Europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)

Informacje na temat naboru:

- data rozpoczęcia naboru: **20.11.2024**
- data zakończenia naboru: **20.01.2025**
- budżet konkursu: **12 800 000,00 PLN**
- typ naboru: **konkurencyjny**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FELB.02.11

Działanie 2.11 Ochrona przyrody - ZIT

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- Typ I: Projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach chronionego krajobrazu oraz obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki.
- Typ II: Rekultywacja, w tym remediacja, terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą – projekty jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na terenach nie należących do Skarbu Państwa.
- Typ III: Projekty z zakresu usuwania azbestu z budynków publicznych i prywatnych.
- Typ IV: Projekty służące edukacji i informacji w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, również jako element powyższych projektów - wsparcie dla projektów wpisujących się w cele strategii regionalnych.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wnioskodawcy i informacje na temat naboru:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST),
- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

- data rozpoczęcia naboru: **styczeń 2025**
- data zakończenia naboru: **grudzień 2025**
- budżet konkursu: **11 000 000,00 PLN**
- typ naboru: **niekonkurencyjny**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FELB.02.13

Działanie 2.13 Adaptacja do zmian klimatu - IIT

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- Typ I: Adaptacja terenów zurbanizowanych do zmian klimatu. Wdrażanie działań dla miast innych niż wspieranych na poziomie krajowym.
- Typ II: Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu.
- Typ III: Budowa, przebudowa lub remont urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej służących zmniejszeniu skutków powodzi lub suszy. Projekty o charakterze regionalnym i lokalnym wynikające z potrzeb JST.
- Typ IV: Wspieranie małej retencji (w tym zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury) wsparcie projektów realizowanych przez podmioty inne niż podlegające/nadzorowane przez administrację centralną.
- Typ V: Edukacja w obszarze zmian klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych (również jako element projektów Typu I-IV).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wnioskodawcy i informacje na temat naboru:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST),
- data rozpoczęcia naboru: **styczeń 2025**
- data zakończenia naboru: **grudzień 2025**
- budżet konkursu: **9 800 000,00 PLN**
- typ naboru: **niekonkurencyjny**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FELB.02.14

Działanie 2.14 Ochrona przyrody - IIT

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- Typ I: Projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach chronionego krajobrazu oraz obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki.
- Typ II: Rekultywacja, w tym remediacja, terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą – projekty jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na terenach nie należących do Skarbu Państwa.
- Typ III: Projekty z zakresu usuwania azbestu z budynków publicznych i prywatnych.
- Typ IV: Projekty służące edukacji i informacji w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, również jako element powyższych projektów - wsparcie dla projektów wpisujących się w cele strategii regionalnych.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wnioskodawcy i informacje na temat naboru:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST),
- data rozpoczęcia naboru: **styczeń 2025**
- data zakończenia naboru: **grudzień 2025**
- budżet konkursu: **9 680 000,00 PLN**
- typ naboru: **niekonkurencyjny**

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021- 2027 (FEPZ)

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FEPZ.02.23 - nabór I

Działanie 2.23 Ochrona przyrody i jej zasobów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- Ochrona siedlisk i gatunków (ochrona in-situ, ex-situ), zwalczanie gatunków obcych, ochrona i zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000
- Wnioskodawcy: **Jednostki Samorządu Terytorialnego - Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego - Zespół Parków Krajobrazowych**
- data rozpoczęcia naboru: **26 kwietnia 2024 r.**
- data zakończenia naboru: **31 grudnia 2026 r.**
- budżet konkursu: **12 354 000,00 PLN**
- typ naboru: **niekonkurencyjny**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FEPZ.02.23 - nabór II

Działanie 2.23 Ochrona przyrody i jej zasobów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- Ochrona siedlisk i gatunków (ochrona in-situ, ex-situ), zwalczanie gatunków obcych, ochrona i zachowanie dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000
- Wnioskodawcy: **Jednostki Samorządu Terytorialnego i ich jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną, partnerstwa Jednostek Samorządu Terytorialnego, Zarządcy dróg publicznych, organizacje pozarządowe, Jednostki rządowe i samorządowe ochrony środowiska**
- data rozpoczęcia naboru: **styczeń 2025**
- data zakończenia naboru: **marzec 2025**
- budżet konkursu: **24 385 300,01 PLN**
- typ naboru: **konkurencyjny**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FEPZ.02.23 - nabór III

Działanie 2.23 Ochrona przyrody i jej zasobów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- dokumentacja planistyczna dla obszarów chronionych oraz inwentaryzacja zasobów przyrodniczych i krajobrazowych
- Wnioskodawcy: **Jednostki Samorządu Terytorialnego - Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego - Zespół Parków Krajobrazowych**
- data rozpoczęcia naboru: **29 września 2023 r.**
- data zakończenia naboru: **31 grudnia 2026 r.**
- budżet konkursu: **8 626 000,00 PLN**
- typ naboru: **niekonkurencyjny**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FEPZ.02.23 - nabór IV

Działanie 2.23 Ochrona przyrody i jej zasobów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- wsparcie ośrodków edukacji ekologicznej oraz działania edukacyjne
- Wnioskodawcy: **Województwo Zachodniopomorskie, Województwa Zachodniopomorskiego - Zespół Parków Krajobrazowych**
- data rozpoczęcia naboru: **31 października 2023 r.**
- data zakończenia naboru: **31 grudnia 2026 r.**
- budżet konkursu: **7 116 450,00 PLN**
- typ naboru: **niekonkurencyjny**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

FEPZ.02.23 - nabór V

Działanie 2.23 Ochrona przyrody i jej zasobów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy Projektów:

- wsparcie ośrodków edukacji ekologicznej oraz działania edukacyjne
- Wnioskodawcy: **Administracja publiczna, Służby publiczne**
- data rozpoczęcia naboru: **28 czerwca 2024 r.**
- data zakończenia naboru: **13 września 2024 r.**
- budżet konkursu: **8 236 000,00 PLN**
- typ naboru: **konkurencyjny**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Ścieżka aplikowania o wsparcie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Etapy przygotowania wniosku o dofinansowanie:

Etap 1

Masz pomysł na projekt – określ cel główny, cele szczegółowe (zgodnie z metodą SMART), oczekiwane efekty i metody/działań służące do ich osiągnięcia

Etap 2

Sprawdź możliwość finansowania pomysłu w ramach dostępnych programów.

Etap 3

Sprawdź, czy ogłoszono nabór w danym programie na działania planowane do realizacji.

Etap 4

Przeprowadź analizę dokumentacji aplikacyjnej (ogłoszenie o naborze, regulamin konkursu/naboru).

Etap 5

Złóż wniosek o dofinansowanie wraz z załącznikami

Etap 6

Twój wniosek zostanie oceniony przez instytucję Wdrażającą/organizującą nabór/konkurs.

Etap 7

Twój projekt otrzyma dofinansowanie w przypadku pozytywnej oceny wniosku i dostępności alokacji.

Etap 8

Podpiszesz umowę o dofinansowanie.

Ścieżka aplikowania o wsparcie - krok po kroku:

Etap 1 - Ogłoszenie o konkursie

Etap 2 - Składanie wniosków

Etap 3 - Ocena formalna

Etap 4 - Ocena merytoryczna

Etap 5 - Ogłoszenie listy projektów wybranych do dofinansowania

Etap 6 - Podpisanie umowy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

**Wybór dokumentacji
programowej – jakie dokumenty
są najistotniejsze
z punktu widzenia sporządzenia
wniosku
o dofinansowanie**

Najistotniejsze dokumenty

- regulamin konkursu
- kryteria wyboru projektów
- instrukcja wypełnienia wniosku o dofinansowanie
- wzór umowy o dofinansowanie
- wzory załączników

Regulamin konkursu

- Kto może ubiegać się o dofinansowanie
- Jakie są grupy docelowe
- Wymagania czasowe
- Kryteria wyboru projektów
- Wskaźniki
- Jaki jest poziom dofinansowania
- Przebieg oceny wniosków o dofinansowanie

Gdzie szukać naborów?

- [Punkt dla Przyrody](#)
- [Portal Funduszy Europejskich](#)
- [Aktualności Ministerstwa Klimatu i Środowiska](#)
- [FEnIKS](#)
- [Fundusze dla Regionów](#)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Inne programy

- Regionalne programy na stronach [Urzędów Marszałkowskich](#) danego województwa
- [Fundusze NGO](#)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady pisania projektów z zakresu ochrony przyrody

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

- ogólne zasady przygotowania projektu
- kryteria wyboru projektów / procedura oceny wniosku
- przygotowanie budżetu projektu
- kwalifikowalność wydatków w projekcie (w tym m.in. VATw projektach)
- obliczenie wydatków kwalifikowanych w projekcie (w tym koszty bezpośrednie i koszty pośrednie – uproszczone metody rozliczania wydatków)
- mechanizmy finansowania projektów i przedsięwzięć – zaliczka, refundacja
- zasady występowania pomocy publicznej / pomocy *de minimis* w projektach

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Źródło informacji

- Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027
- Przewodnik po analizie kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych
- Analiza ekonomiczna Vademecum 2021-2027 Zasady ogólne i zastosowania w sektorach
- Wytyczne dotyczące zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027

Ogólne zasady przygotowania projektu

- wniosek wypełnij starannie
- pisz jasno i konkretnie
- wniosek to dla oceniającego jedyne źródło informacji o projekcie, napisz go tak, aby oceniający nie musiał się domyślać, co planujesz
- unikaj ogólnikowych stwierdzeń i nic niewnoszących dodatkowych informacji oraz - o ile nie jest to konieczne - powielania tych samych informacji w różnych częściach wniosku
- unikaj skrótów, żargonu oraz języka specjalistycznego czy terminologii technicznej, które nie będą zrozumiałe dla każdego odbiorcy lub uczestnika projektu

Kryteria horyzontalne (1)

- Zgodność z Programem Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
- Zgodność projektu z dokumentami składającymi się na spełnienie warunków podstawowych
- Zgodność z realizacją zasady n+2
- Projekt nie został zakończony przed złożeniem dokumentacji aplikacyjnej
- Kompletność dokumentacji aplikacyjnej i spójność informacji zawartych we wniosku, załącznikach do wniosku
- Zgodność projektu z przepisami o pomocy publicznej
- Trwałość projektu
- Wnioskodawca nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie
- Wnioskodawca nie jest przedsiębiorstwem w trudnej sytuacji w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy państwa

Kryteria horyzontalne (2)

- Brak podwójnego finansowania
- Stabilność finansowa projektu
- Poprawność analizy finansowej i ekonomicznej
- Gotowość organizacyjno-instytucjonalna wnioskodawcy w obszarze zawierania umów
- Klauzula delokalizacyjna
- Zgodność projektu z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska
- Zasada zrównoważonego rozwoju, w tym zasada „nie czyni poważnej szkody”
- Odporność infrastruktury na zmiany klimatu
- Poprawność identyfikacji i przypisania wydatków projektu z punktu widzenia ich kwalifikowalności

Kryteria horyzontalne (3)

- Zgodność projektu z zasadami równości szans, włączenia społecznego i niedyskryminacji
- Zgodność projektu z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej
- Zgodność projektu z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych
- Zgodność projektu z klauzulą niedyskryminacyjną

Kryteria rankingujące (1)

- Zastosowanie elementów z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym, poprawy efektywności energetycznej, OZE, ochrony przyrody (w tym różnorodności biologicznej) oraz adaptacji do zmian klimatu (6 pkt)
- Zastosowanie elementów edukacyjnych w projekcie (1 pkt)
- Zgodność projektu ze Strategią Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (2 pkt)
- Projekt przewiduje elementy związane ze współpracą z partnerami z innych państw (2 pkt)
- Projekt jest operacją o strategicznym znaczeniu w rozumieniu przepisów art. 2 pkt 5 CPR (3 pkt)
- Projekt realizowany na obszarze strategicznej interwencji (OSI) wskazanym w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) - miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze/obszary zagrożone trwałą marginalizacją (3 pkt)

Kryteria rankingujące (2)

- Projekt realizowany na obszarze strategicznej interwencji (OSI) wskazanym w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) - Polska Wschodnia/Śląsk (1 pkt)
- Projekt wynikający z zapisów strategii terytorialnej (ZIT lub IIT), bądź strategii rozwoju ponadlokalnego albo wynikający z dokumentów strategicznych i/lub planistycznych powstałych w ramach współpracy samorządów lub komplementarny do ww. dokumentów (2 pkt)
- Projekt jest finansowany również z innych źródeł finansowania niż fundusze UE (1 pkt)
- Projekt wpisuje się w realizację wartości Nowego Europejskiego Bauhausu (1 pkt)
- Partnerstwo międzysektorowe (1 pkt)

Specyficzne kryteria wyboru projektów (działanie 1.5)

KRYTERIA OBLIGATORYJNE

- Posiadanie prawa do dysponowania gruntami lub obiektami na cele realizacji projektu (dotyczy jedynie działań inwestycyjnych)
- Poprawność przygotowania Planu realizacji projektu
- Zgodność z Listą inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i Polski
- Ocena zgodności działań w projekcie
- Doświadczenie i potencjał wnioskodawcy
- Ocena ryzyka
- Zasadność podjęcia działań
- Gotowość projektu do realizacji (dotyczy projektów inwestycyjnych)

Kryteria rankingujące (działanie 1.5)

- Uwzględnienie komponentu badawczego w ramach prowadzonych działań (10 pkt)
- Prowadzenie działań edukacyjnych z zakresu inwazyjnych gatunków obcych (12 pkt)
- Zasięg projektu (20 pkt)
- Liczba inwazyjnych gatunków obcych wobec których planowane jest podjęcie działań zaradczych lub aktualizacja wiedzy (12 pkt)
- Ocena wysokości kosztów w stosunku do zakresu rzeczowego (20 pkt)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przygotowanie budżetu projektu

kategoria / rodzaj wydatku	termin realizacji	wydatki całkowite	wydatki kwalifikowalne	poziom % dofinansowania	kwota dofinansowania

Kwalifikowalność wydatków:

Wydatek jest kwalifikowalny jeśli spełnia łącznie następujące warunki:

- jest zgodny z przepisami prawa.
- jest zgodny z umową o dofinansowanie projektu i Wytycznymi oraz innymi procedurami, do stosowania których beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie projektu.
- został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu.
- **jest niezbędny** do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu.
- został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.
- został należycie udokumentowany zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych.
- został rozliczony we wniosku beneficjenta o płatność.

Koszty pośrednie (1)

Koszty pośrednie określone są jako określony procent wartości kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich:

- koszty pośrednie to koszty niezbędne do realizacji projektu, których **nie można** bezpośrednio przypisać do głównego celu projektu.
- koszty pośrednie traktowane są jak wydatki faktycznie poniesione. Nie ma obowiązku gromadzenia faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej na potwierdzenie poniesienia wydatku w ramach projektu.
- rozliczenie kosztów pośrednich następuje według określonej stawki ryczałtowej w oparciu o przedstawiane do rozliczenia kwalifikowalne koszty będące podstawą rozliczenia stawek (na wysokość wydatków rozliczanych stawką ryczałtową mają wpływ również wszelkiego rodzaju pomniejszenia, np. korekty finansowe).
- Jeśli całkowita wartość projektu **nie przekracza 200 000 EUR**, uwzględnienie kosztów pośrednich w budżecie **jest obligatoryjne**.

Koszty pośrednie (2)

Kosztami pośrednimi są m.in.:

- koszty koordynatora projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie, w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń.
- koszty zarządu (wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownika jednostki),
- koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym dotycząca zamówień) na potrzeby funkcjonowania jednostki,
- koszty obsługi księgowej, utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne),

Koszty pośrednie (3)

- wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku płatniczym lub odrębnego rachunku płatniczego.
- opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za wywóz odpadów komunalnych, koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich.
- koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych.
- koszty ochrony.
- koszty sprzątnięcia pomieszczeń, w tym środków czystości, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji tych pomieszczeń.
- opłaty pobierane od dokonywanych transakcji płatniczych (krajowych lub zagranicznych).

Mechanizmy finansowania projektów i przedsięwzięć - zaliczka, refundacja

- Zaliczka to środki otrzymane przez podmiot przed poniesieniem wydatków lub kosztów uzyskania przychodów w trakcie realizowanego projektu
- Otrzymanie środków pieniężnych następuje po podpisaniu umowy o dofinansowanie i ustanowieniu zabezpieczenia - należy złożyć wniosek o przekazanie środków w formie zaliczki – wniosek o zaliczkę.
- Refundacja to zwrot środków wcześniej wydatkowanych w ramach projektu unijnego. W odróżnieniu od płatności zaliczkowych, refundacja (części lub całości wydatków) następuje, gdy wydatki ponoszone są w trakcie realizacji projektu ze środków własnych beneficjenta, a dopiero później, po wykazaniu poniesionych wydatków, są one zwracane, czyli refundowane.

Zasady uzyskania i rozliczenia zaliczki

- Otrzymana zaliczka powinna być przeznaczona na sfinansowanie zaplanowanych we wniosku wydatków kwalifikowanych.
- Zaliczkę należy rozliczyć w terminie wskazanym w umowie o dofinansowanie np. do 6 miesięcy od dnia jej otrzymania.
- Zaliczka może być wypłacona w transzach, do wysokości określonej w Harmonogramie płatności, na podstawie złożonych przez Beneficjenta i zatwierdzonych wniosków o płatność.
- Kolejna transza zaliczki może zostać wypłacona po rozliczeniu określonego w umowie o dofinansowanie procentu dotychczas przekazanej zaliczki.
- Dokumenty wykazywane przy rozliczeniu zaliczki muszą być opłacone zgodnie z montażem finansowym wskazanym we wniosku o dofinansowanie, tzn. z zachowaniem udziału dofinansowania oraz wkładu własnego beneficjenta w wydatkach kwalifikowanych.

Zasady występowania pomocy publicznej / pomocy *de minimis* w projektach

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Najważniejsze dokumenty regulujące kwestie pomocy publicznej / pomocy de minimis

- TRAKTAT O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
- ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis
- Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (2016/C 262/01)

Zasady horyzontalne

- Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
- Zasada równości kobiet i mężczyzn
- Zasada zrównoważonego rozwoju i DNSH
- Zgodność z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej
- Zgodność z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Podstawy prawne

- Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
- Standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS+
- Standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027
- Wytyczne dotyczące zapewnienia poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przy wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych
- Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych Pporadnik RPO
- Nowy Europejski Bauhaus - piękno, zrównoważoność, wspólnota
- Zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czyń znaczącej szkody” - zasadą DNSH - PODRĘCZNIK DLA BENEFICJENTA

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Centralny System Teleinformatyczny (CST) i alternatywne systemy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacje wchodzące w skład systemu teleinformatycznego CST2021

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Generator wniosków WOD2021

umożliwia:

- przygotowanie wzoru wniosku o dofinansowanie
- zarządzanie naborem
- przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie
- zarejestrowanie przebiegu oceny wniosku
- automatyczne przekazanie danych zawartych we wniosku do SL2021
- korektę wniosku o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

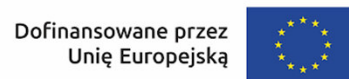

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja SL2021

zapewnia wystandaryzowane formularze:

- wniosków o płatność
- harmonogramów płatności
- przechowujące wybrane informacje o zamówieniach publicznych i kontraktach powiązanych z projektem

Aplikacja BK2021

- internetowa baza ofert z ogłoszeniami beneficjentów, która wspiera realizację zasady konkurencyjności
- konieczność publikowania ogłoszeń przy wartości powyżej 50 tys zł netto
- nie stosuje się m.in. do zamówień, do których zastosowanie ma ustawa Prawo zamówień publicznych
- ustawę stosuje się do zamówień, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 000 zł
- w przypadku podmiotów stosujących ustawę Pzp zasada konkurencyjności będzie miała zastosowanie wyłącznie do zamówień w przedziale wartości 50 000 zł – 129 999 zł.

Pozostałe aplikacje CST2021

- aplikacja e-Kontrola
- aplikacja SR2021
- Aplikacja SKANER
- Aplikacja Kontrola krzyżowa
- Aplikacja SOWA EFS
- Aplikacja SM EFS

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

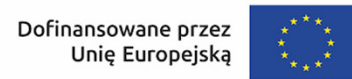
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Inne aplikacje służące do aplikowania

- aplikacja MEWA - mazowieckie
- aplikacja IGA - małopolskie
- aplikacja LSI2021+ - wielkopolskie
- aplikacja LSI2021 - śląskie
- PW2021 - opolskie

Zasady prowadzenia działań informacyjno-promocyjnych

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady promocji projektu

Najistotniejsze dokumenty:

- Podręcznik wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji
- Wykaz pomniejszych dofinansowania w zakresie obowiązków komunikacyjnych beneficjentów
- Księga Tożsamości Wizualnej marki Fundusze Europejskie 2021-2027
- Strategia komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Obowiązki beneficjenta

- oznaczenie dokumentów, publikacji
- oznaczenie produktów / sprzętu / aparatury - naklejki
- oznaczenie miejsca realizacji projektu - tablica (powyżej 500 tys. euro) lub plakat (poniżej 500 tys. euro) w zależności od wartości całkowitych wydatków
- informacja na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych

Tablice - przykład

Fundusze Europejskie

Dofinansowane przez Unię Europejską

[To jest miejsce na tytuł projektu w jednym, dwóch lub trzech wierszach]

Beneficjent: [Nazwa beneficjenta do uzupełnienia w jednym lub dwóch wierszach]

www.mapadotacji.gov.pl

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych

Plakat - przykład

Fundusze Europejskie

Dofinansowane przez Unię Europejską

[Nazwa beneficjenta do uzupełnienia]
realizuje projekt [tytuł projektu do uzupełnienia]

Dofinansowanie projektu z UE:
[kwota w PLN do uzupełnienia]

www.mapadotacji.gov.pl

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Naklejka - przykład

Fundusze Europejskie

Zakup współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

STRONA INTERNETOWA I MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

- tytuł projektu lub jego skróconą nazwę (maksymalnie 150 znaków)
- podkreślenie faktu otrzymania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej czyli: znak Funduszy Europejskich, znak barw Rzeczypospolitej Polskiej i znak Unii Europejskiej (zob. rozdz. 8.1)
- zadania, działania, które będą realizowane w projekcie (opis, co zostanie zrobione, zakupione)
- grupy docelowe (do kogo skierowany jest projekt, kto z niego skorzysta)
- cel lub cele projektu
- efekty, rezultaty projektu (jeśli opis zadań, działań nie zawiera opisu efektów, rezultatów)
- wartość projektu (całkowity koszt projektu)
- wysokość wkładu Funduszy Europejskich
- hasztagi: #FunduszeUE lub #FunduszeEuropejskie

Najważniejsze zmiany

- na produktach, sprzęcie, pojazdach, aparaturze powstałych lub zakupionych w projekcie, konieczność umieszczenia trwałych naklejek
- obniżenie kwoty dla której istnieje konieczność umieszczenia tablicy informacyjnej
- obligatoryjne umieszczenie opisu projektu w mediach społecznościowych
- jeżeli projekt ma znaczenie strategiczne lub jego całkowity koszt przekracza 10 mln euro, należy zorganizować wydarzenie lub działanie informacyjno-promocyjne
- pomniejszenia dofinansowania za brak stosowania działań promocyjnych

Wykaz pomniejszych dofinansowania

- brak opisu projektu na oficjalnej stronie internetowej Beneficjenta, jeśli ją posiada lub brak w umieszczonym opisie informacji o fakcie otrzymania wsparcia (0,5%)
- brak opisu projektu na stronach mediów społecznościowych Beneficjenta lub brak w umieszczonym opisie informacji o fakcie otrzymania wsparcia (0,5%)
- nieumieszczenie znaku Funduszy Europejskich, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej i znaku Unii Europejskiej w którymkolwiek działaniu, dokumencie, materiale (0,25%)
- nieumieszczenie tablicy, przynajmniej jednego plakatu lub elektronicznego wyświetlacza (0,5%), umieszczenie tablicy informacyjnej niezgodnie z wzorem określonym w załączniku do Umowy, umieszczenie tablicy informacyjnej w miejscu niewidocznym lub mało widocznym dla społeczeństwa (0,25%)

Realizacja i kontrola projektu z zakresu ochrony przyrody

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Rodzaje kontroli

- Kontrola wniosku o płatność
- Kontrola w trakcie realizacji projektu
- Kontrola na zakończenie realizacji projektu
- Kontrola trwałości projektu
- Wizyta monitoringowa
- Kontrola krzyżowa

Kontrola wniosku o płatność

Termin kontroli: po złożeniu wniosku o płatność. Każdy złożony przez Ciebie wniosek o płatność zostanie sprawdzony.

Instytucja przeprowadzająca kontrolę: Instytucja, z którą została zawarta umowa.

Cel kontroli: sprawdzenie, czy wydatki ujęte w tym wniosku do refundacji lub rozliczenia są wydatkami kwalifikowalnymi, tj. czy mieszczą się w kategoriach wydatków, które można finansować z tego programu, czy zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie.

Zakres kontroli: pod kątem formalnym, merytorycznym i rachunkowym; weryfikacji podlegają wnioski o płatność wraz z załącznikami, w tym co najmniej próba dokumentów poświadczających poniesienie wydatki ujęte we wniosku, przekazane w wersji elektronicznej w systemie informatycznym.

Kontrola w trakcie realizacji projektu

Termin kontroli: po podpisaniu umowy o dofinansowanie w trakcie realizacji projektu.

Instytucja przeprowadzająca kontrolę: Instytucja, z którą została zawarta umowa.

Cel kontroli: sprawdzenie czy projekt jest realizowany prawidłowo, szczególnie w tych aspektach, które nie mogą być zweryfikowane podczas kontroli wniosków o płatność np. oryginały dokumentów; wyjaśnienie problemów w realizacji projektu, które nie mogą być skutecznie rozwiązane bez wizyty na miejscu realizacji projektu. Potwierdzenie, że współfinansowane ze środków unijnych produkty zostały dostarczone a usługi i inwestycje wykonane. Sprawdzenie realizacji obowiązków działań w zakresie informacji i promocji.

Zakres kontroli: obejmuje weryfikację oryginałów dokumentów, ich przechowywanie i przestrzeganie ochrony danych osobowych, sprawdzenie prawidłowości poniesionych wydatków w zakresie rzeczowej realizacji projektu.

Kontrola na zakończenie realizacji projektu

Termin kontroli: na zakończenie realizacji projektu, po złożeniu przez Beneficjenta wniosku o płatność końcową a przed akceptacją tego wniosku

Instytucja przeprowadzająca kontrolę: Instytucja, z którą została zawarta umowa.

Cel kontroli: sprawdzenie czy projekt był realizowany prawidłowo szczególnie w tych aspektach, które nie mogły być zweryfikowane podczas kontroli wniosków o płatność np. oryginały dokumentów..
Sprawdzenie realizacji: rzeczowej projektu, osiągnięcia wskaźników założonych w dokumentacji projektowej, obowiązków informacji i promocji.

Zakres kontroli: kontroli podlegać będzie oryginalna dokumentacja i sprawdzony zostanie zakres rzeczowy realizowanego projektu. Chodzi o uzyskanie pewności, że istnieją i są dostępne wszystkie dokumenty obrazujące cykl życia projektu, niezbędne dla udokumentowania na poziomie beneficjentów właściwej ścieżki audytu.

Kontrola trwałości projektu

Termin kontroli: po zakończeniu realizacji projektu w okresie 5 lat od daty dokonania płatności końcowej na rzecz beneficjenta.

Instytucja przeprowadzająca kontrolę: Instytucja, z którą została zawarta umowa.

Cel kontroli: sprawdzenie, czy w odniesieniu do współfinansowanych projektów nie nastąpiło zaprzestanie działalności lub przeniesienie jej poza obszar wsparcia, zmiana własności infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści,

Zakres kontroli: sprawdzenie zachowania celu projektu, zachowanie zasad informacji i promocji projektu oraz poprawności przechowywania dokumentów. Kontroli podlegać będzie zakres rzeczowy zrealizowanego projektu. Występowanie podwójnego finansowania, zwłaszcza w kontekście możliwości zmiany statusu podatnika podatku VAT. Zaistnienie okoliczności powodujących możliwość odzyskania przez beneficjenta podatku VAT, który stanowił wydatek kwalifikowalny w okresie realizacji projektu.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wizyta monitoringowa

Termin wizyty monitoringowej: po podpisaniu umowy o dofinansowanie w trakcie realizacji projektu.

Instytucja przeprowadzająca wizytę monitoringową: Instytucja, z którą została zawarta umowa.

Cel wizyty monitoringowej: wczesne identyfikowanie ewentualnych zagrożeń i nieprawidłowości, monitorowanie postępu w realizacji projektu, weryfikacja sposobu realizacji projektu w miejscu wykonywania zadań merytorycznych. Pomoc w rozwiązywaniu problemów zagrażających realizacji projektu w terminie.

Zakres wizyty monitoringowej: sprawdzenie postępu w realizacji wykonanych prac oraz czy produkty zostały dostarczone, usługi wykonane i roboty zrealizowane a obowiązki w zakresie informacji i promocji odpowiednio wypełniane.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kontrola krzyżowa

- Projekt, jak każda działalność może być kontrolowany przez inne Instytucje przeprowadzające kontrole, np. Komisję Europejską, Europejski Trybunał Obrachunkowy, Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, Najwyższą Izbę Kontroli, Krajową Administrację Skarbową.
- Kontrola projektów dofinansowanych z funduszy unijnych może mieć charakter planowy lub doraźny. Planowe kontrole odbywają się zgodnie z harmonogramem ustalonym na każdy rok obrachunkowy a doraźne kontrole przeprowadzane są po otrzymaniu sygnału o naruszeniach lub nieprawidłowościach w relacji projektu.

Przygotowanie do kontroli

- przygotuj oryginały dokumentów
- sprawdź stan rzeczowej realizacji projektu
- zwróć uwagę na prowadzone działania informacyjne i promocyjne
- zadбай o obecność osób zaangażowanych w realizację projektu
- stwórz odpowiednie warunki do kontroli

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Warto sprawdzić:

Nieprawidłowości przy realizacji projektu

Nieprawidłowość oznacza każde naruszenie prawa unijnego lub prawa krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie funduszy unijnych (realizację projektu), które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem.

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dla-beneficjentow/nieprawidlowosci-przy-realizacji-projektu/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Warto sprawdzić:

mapa dobrych praktyk / baza projektów

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/>

[dla-wnioskodawcow/](#)

[mapa-dobrych-praktyk-baza-projektow/](#)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Szkolenie finansowane jest w ramach projektu PTFE.02.01-IZ.00-0001/23 pn. Centrum Wsparcia Beneficjenta (CWB) – punkt informacyjno-doradczy dla podmiotów ubiegających się o środki na finansowanie działań z zakresu ochrony bioróżnorodności w PF 2021-2027

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dziękujemy za uwagę

Zachęcamy do korzystania
z dostępnych źródeł finansowania na
ochronę przyrody

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl>

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych